

GrønsagsNYT

Nr. 12 // 20. august 2021

Larve af Stor Kålsommerfugl, parasitteret af snyltehvepsen *Apanteles glomeratus*.

Aktuelt.....	1
Regler og lovstof.....	2
Nyt om tilskud	3
Nyt om økologi	4
Nyt om kulturerne	5
Salat.....	5
Kål.....	6
Blad- og knoldselleri	8
Løg	9
Økologiske løg	11
Gulerødder	11
Bor	12
Pastinak og persillerod	13
Rødbeder	13
Jordskokker	13
Asparges	13
Plukærter.....	14
Suktermajs	14

Aktuelt

Efter en længere periode nu med tidvis regn har alle vist fået gang i de tørkeramte marker igen. De hyppige nedbørsdage driller i mange situationer nu og kan blive en stor udfordring i fht. vejring og indkøring af løg mv.

Det fugtige vejr har også givet grobund for en række plantesygdomme som løgskimmel, kålskimmel, septoria, alternaria og cercospora – læs nærmere under de enkelte kulturer.

Heldigvis har det lidt køligere og mere blæsende vejr haft en dæmpende effekt på de fleste skadedyr, f.eks. kålmøl, kålbladlus, bladtæger og trips. Mange naturlige fjender som mariehøns, snyltehvepse, svirrefluer og næbtæger er både talrige og aktive og giver god assistance i de lidt længere kulturer.

Vi ser allerede nu en del snegle, der bevæger sig fra hegn og grøfter og ind i markerne, så sørg for at være dækket ind med sneglegift og harvninger af mulige passager for sneglene.

Nyansættelse

HortiAdvice har pr. 1. august 2021 ansat John N. Schmidt som grønsagskonsulent.

John har en baggrund som selvstændig med produktion af bl.a. spiseløg. Han har suppleret sin praktiske baggrund med en uddannelse som jordbrugsteknolog og har arbejdet som landbrugs- og kartoffelkonsulent i en årrække. John skal indgå i HortiAdvices team af grønsagskonsulenter.

John N. Schmidt

Regler og lovstof

Efterafgrøder

På trods af høstvanskeligheder er der ikke ændret på frister for etablering af efterafgrøder, som var/er den 20. august. Det er dog muligt at etablere efterafgrøder frem til den 7. september, dog med et kvælstoftræk af kvoten i 2022 – dog undtaget for arealer, der udelukkende bruges som MFO-efterafgrøder – der flytter bare destruktionsfristen tilsvarende uden træk. Der kan også etableres tidligt sået vintersæd frem til den 7. september, der gælder med en faktor 0,5 ha. Hvis det slet ikke lykkes at få etableret efterafgrøder, er den sidste løsning træk i N-kvote – 93 eller 150 kg N pr. ha manglende efterafgrøde afhængigt af gødningsniveau.

Fra i år af er det muligt at anvende kvælstoffikserende arter i blandinger, men kun i færdigblandinger. Det er derved ikke muligt selv at sammensætte blandingen. Den må tidligst destrueres den 1. februar. Desuden udløser den en eftervirkning på 50 kg N, der skal trækkes fra ens kvote i 2022 i stedet for de 17 eller 25 kg N afhængigt af gødningsniveau.

For kornafgrøder med græsudlæg gælder en høstfrist, 20. august, hvis græsudlægget skal tælle med som MFO. Nåede du ikke at høste hovedafgrøden senest 20. august, kan du klare det frem til den 7. september, men det skal meddeles i GKEA-skemaet senest 10. september. Først 8 uger efter høstdatoen må afgrøden destrueres.

En god oversigt findes på [Efterafgrøder - Landbrugsstyrelsen \(lbst.dk\)](https://lbst.dk/efterafgrøder)

GKEA

Indberetning af de forskellige efterafgrøder og evt. såning senere end den 20. august skal indberettes senest den 10. september i GKEA-skemaet. Hvis du ønsker hjælp til indsendelse, så henvend dig til os.

Slåning af brak og græsmarker

Husk, at for at leve op til aktivitetskrav, skal du slå dine brakmarker mindst én gang i perioden 1. august til 15. september. For græs gælder, at det skal slås mindst én gang i perioden 1. juni til 15. september eller afgræsses, så hele arealet fremstår jævnt afgræsset. Hvis ikke det er muligt, anbefales at de ikke-afgræssede arealer slås senest den 15. september.

Udbringning af fast husdyrgødning

Lukkeperioden for udbringning af fast husdyrgødning om efteråret er ændret, men har i praksis ikke indvirkning for indeværende år, da de nye regler om lukkeperioder for fast organisk gødning først træder i kraft 1. november 2021. Fra 2022 vil det ikke være muligt at udbringe fast husdyrgødning inkl. dybstrøelse forud for vintersæd.

Tilmelding gødningsregister

Hvis du har modtaget brev fra Landbrugsstyrelsen om, at din virksomhed er afmeldt fra Gødningsregistret, opfordrer vi dig at blive oprettet igen, idet der er flere gødninger, man ikke kan købe og vi også oplever, at leverandører ikke leverer til ikke-registrerede virksomheder. Oprettelsen sker i Landbrugsstyrelsens TastSelv-system.

Nyt om tilskud

Tilskud til at spare energi

Erhvervspuljen fra Energistyrelsen, som åbnede for første gang for ansøgninger i oktober 2019, har nu åbnet sidste runde i 2021: Fra 17. august til 14. september 2021 er det igen muligt at indsende en ansøgning i Fase 1.

Der gives op til 50% i tilskud til energibesparende investeringer. Der kan f.eks. søges tilskud til udskiftning af en olie- eller gasfyret kedel med varmepumpe, udskiftning af belysning med LED og energioptimering af procesanlæg.

Der er 450 mio. kr. i denne ansøgningsrunde.

Læs mere om ordningen på spareenergi.dk/erhverv/

Tilskud til privat skovrejsning

Frem til den 30. september 2021 kan der søges tilskud til privat skovrejsning.

Der er i 2021 afsat 70 mio. kr. til privat skovrejsning. Formålet er at tilskynde til at etablere nye skove, der forbedrer vandmiljøet og naturen ved en reduktion af kvælstof til søer, fjorde og/eller indre farvande, på privatejede landbrugsarealer.

Der skal anlægges skov med minimum 2,00 ha tilplantet areal inden for projektarealet.

Tilskuddet ydes til arealer, der er i landbrugsmæssig drift.

Se mere om ordningen på www.lbst.dk i tilskudsguiden om: "Tilskud til privat skovrejsning".

Kontakt Mona H. Christensen (2024 8364 / mhc@hortiadvise.dk), hvis du har spørgsmål til ordningen.

Nyt om økologi

Producentstifter for 2021

Styrelsen forventer at påbegynde sagsbehandling med producentstifter for indeværende produktionsår til september – lidt tidligere end sidste år. Det er vores oplevelse, at især bedrifter, der har været involveret i producentstifter, skal påregne at få udbetalt økologitilskud sent.

ØA- og PLG-tilsagn

Tidligere blev det meldt ud, at ansøgningsrunden for nye tilsagn til Økologisk Arealtilskud og Pleje af græs vil åbne i løbet af sommeren, men nu forventer Landbrugsstyrelsen først at åbne den 1. oktober og lukke 3. december i år. ØA-tilsagn vil kun være 3-årige mod tidligere 5 år. PLG-tilsagn vil være 5-årige.

Udbetalinger af ØA- og Pleje af græstilsagn for 2021 begynder i starten af december og det er målet, at 60 % er udbetalt inden 1. januar 2022 – både for ØA og PLG. Ønskes ØA tilsagn til nye økologiske arealer, skal de være omlagt senest d. 1. september.

Økologisk arealtilskud og pleje af græs- og naturarealer: Du kan søge nye tilsagn til efteråret

Ansøgningsperioden for at søge nye tilsagn forventes at blive fra 1. oktober til 3. december 2021. Du kan søge nye 5-årige plejegræs-tilsagn, mens tilsagnsperioden for økologisk arealtilskud fra 1. september 2021 bliver på 3 år.

[Læs hele nyheden](#) Brug for hjælp, kontakt Paw Helms pahe@hortiadvise.dk eller Richard de Visser rdv@hortiadvise.dk

Nyt om kulturerne

Sprøjtefrister

Vedr. sprøjtefrister, antal behandlinger, afstandskrav og restriktioner vedr. antal behandlede hektarer henvises via midlernes hyperlink til <https://middeldatabasen.dk>. Det er brugerens ansvar, at alle regler omkring anvendelse bliver overholdt. Følg derfor linkene på de enkelte midler til middeldatabasen.

Salat

Gammaugler

Der kan stadig findes aktive larver af gammauglen, men tendensen er nedadgående. Bekæmpelsen sker bedst på små larver og det er samtidig godt at få bremset dem, inden de sviner produkterne for meget til. Se GrønsagsNYT nr. 9 for en nærmere beskrivelse af muligheder for bekæmpelse.

Salatbladlus

Der ses stadig tilflyvning til salaten fra vinterværterne (primært arter af Ribes) og der foregår en vis opformering af nye bladlus i salatmarkerne.

De mest anvendte bladlusmidler er:

[Movento SC 100](#), 0,45 l pr. ha og [Mospilan SG](#), 0,25 kg pr. ha, begge max 2 behandlinger og 7 dages sprøjtefrist.

[Pirimor 500 WG](#), 0,3 kg pr. ha, 1 behandling og 7 dages sprøjtefrist. Midlet kræver lunt og stille vejr for at have tilstrækkelig dampvirkning.

I økologi er [Spruzit Neu](#) kun godkendt mod sommerfuglelarver og andre arter bladlus end salatbladlus, så man kan kun håbe på en sideeffekt ved regelret brug.

Selvom de 3 nævnte insekticider til konventionelt brug, af producenterne hævdes at være relativt skånsomme over for nyttedyr, så evaluer altid forekomsten af både nyttedyr og bladlus, inden der sættes en behandling i gang. Der ses stadig ganske mange nyttedyr, f.eks. guldøjer og næbtæger der er meget effektive bladlusebekæmpere og ligeledes en del parasiterede bladlus (af snyltehvepse).

I løbet af sensommeren dannes der vingede individer af salatbladlusen i salaten og disse udvandrer til vinterværterne, hvorved trykket på salaterne mindskes.

Bremia, salatskimmel

Sæsonen for Bremia, salatskimmel nærmer sig så småt. Mange sorter er fuldt resistente over for de kendte smitteracer af sygdommen, men der opstår ofte lokale racer i områder med intensiv salatdyrkning. Der meldes ikke om angreb endnu, men det fugtige vejr kombineret med mindre lysindfald plejer at være gunstigt for sygdommen. Der må fra nu af være fokus på forebyggelse med f.eks. [Aliette 80 WG](#) og [Proplant](#). Hvis der er opstået salatskimmel i produktionen, må der slås over på mere specifikke salatskimmelmidler som [Revus](#) og [Cabrio Duo](#).

Kål

Den lille Kålflue

Også i år forventes en 3. generation af Den lille Kålflue. Vi har ikke en model for udviklingen af den 3. generation, men den kommer som regel i slutningen af august eller starten af september. I visse år kan der optræde alvorlige skader i kålen og specielt et stykke oppe i planterne, da de normalt dækker jordoverfladen på dette tidspunkt. Vi har ingen godkendte bekæmpelsesmidler mod kålfluer i afgrøden. Dækning med insektnet vil normalt være effektiv, men anbefales ikke senere end til starten af september aht. lysindstrålingen og risiko for udvikling af bladsvampe.

Varslingsmodellen for kålfluen dækker som nævnt ikke en evt. 3. generation, men du kan følge udviklingshistorikken for 2021 i nedenstående:

[Følg varslinger for kålfluers æglægning \(landbrugsinfo.dk\)](#)

Stor og lille kålsommerfugl, kålmøl og ugler

Vi ser både voksne og larver af begge kålsommerfugle samt kål- og gammaugler. Der er stor forskel i forekomsten mellem landsdele og producenter, så der må ses efter i egen mark for at bedømme, om der skal skrives ind med bekæmpelse.

Bekæmpelse af larverne

Erfaringerne fra tidligere år er, at sommerfuglelarverne bedst bekæmpes med [Steward 30 WG](#), der skal sættes ind hurtigt, så det kan virke mod små larver. [Lamdex](#) er også godkendt mod larver af kålsommerfugle og ugler og kan navnlig sættes ind, hvis der er andre skadegørere som bladlus og trips i kålen samtidig.

Både i økologi og konventionelt er der god effekt af B.t. midlerne, Turex og Dipel DF, også på små larver. Forvent ca. 8 dage mellem æglægning og klækning af larverne. Det er som regel nødvendigt med gentagne behandlinger med B.t. midlerne.

Kålbladlus

Kålbladlusen plejer at kunne give problemer i både blomster-, blad- og hovedkål hele eftersommeren. Et angreb opdages typisk på de misfarvninger og krusninger, der opstår i bladene, hvor bladlusene sidder. Se også efter i hjertesrud, hvor et kraftigt angreb kan føre til blinde eller deforme planter. Efterladenskaberne fra dyrene kan sidenhen føre til angreb af bladsvampe, også på lager.

Kålbladlus kan relativt let bekæmpes med et godkendt pyrethroid, men hvis der er mange nyttedyr, eller der ikke findes andre skadevoldere, bør der hældes til følgende muligheder:

[Pirimor 500 WG](#) - godkendt i blomkål, broccoli, grønkål, hvidkål, kinakål, rosenkål, rødkål og savoykål med 0,3 kg pr. ha og max. 1 behandling. Behandlingsfrist 3 dage.

[Movento SC 100](#) – godkendt i bladkål, blomkål, blomsterkål, broccoli, grønkål, hovedkål, hvidkål, kinakål, rosenkål, rødkål, savoykål og spidskål. Maksimalt 2 behandlinger med et interval på 14 dage. Behandlingsfrist 3 dage.

I økologi er Spruzit Neu godkendt som [minor use](#) i blad-, hoved- og blomsterkål mod kålbladlus. Dosering 6 l pr. ha, 2 behandlinger og 3 dages sprøjtefrist.

Hvide fluer (mellus)

Der er desværre kommet rigtig godt gang i bestanden af hvide fluer i mange marker af grønkål, rosenkål og kraftigt voksende hovedkål.

Der findes kun ét godkendt middel mod denne skadegører i konventionel kål, nemlig [Movento 100 SC](#), der har en sprøjtefrist på kun 3 dage. Midlet er også effektivt mod kålbladlus og mod bladlus i kinakål. Der skal bruges 0,75 l pr. ha og der må max. behandles 2 gange med 14 dages mellemrum. Der anvendes 500 l vand pr. ha.

I økologi er det meget vanskeligt at kontrollere denne skadegører, når den først har etableret sig. Spruzit Neu er godkendt i økologi mod sugende insekter i bladkål og hovedkål (mindre anvendelser), men ikke i rosenkål og vi forventer i det hele taget ikke den store virkning over for de hvide fluer med dette kontaktmiddel. Angreb ser ud til at kunne holdes noget nede ved at afknibe de nederste blade, hvor der som regel er flest af de hvide fluer. De hvide fluer kan være aktive langt hen i efteråret og deres klistrede efterladenskaber giver en grim overflade på bladene, i sidste ende også bladsvampe.

Håret engtæge og krusesygegalmyg – blinde planter

Vi ser nu i nogle kålmarker resultatet af tidligere angreb af enten den hårede engtæge eller krusesygegalmyggen. Skaderne er opstået ved dyrenes stik og sugning i hjertesrudet og forårsager blinde planter eller planter med flere hoveder.

Man kan nedsætte risikoen for skader på hjertesrud på småplanterne ved at holde dem dækket med insektnet, når de er sat ud efter aflæsning og afventer plantning.

Trips

Der er stadig risiko for angreb af trips i hovedkålen, specielt i perioder med stille og fugtigt vejr og hvor der høstes på korn m.m. på nærliggende marker. Trips (flere arter) kan fremkalde kvalitetsnedsættende vorter i specielt hovedkål.

Følgende midler er godkendt til brug mod trips i kål (ikke alle typer kål – se etiket):

0,2 kg pr. ha [Lamdex](#), max 3 behandlinger i broccoli, blomkål, rosenkål, savoy-, rød- og hvidkål. Behandlingsfrist 3 dage. Max 3 behandlinger.

0,225 l pr. ha [Fastac 50](#) i hovedkål, broccoli og blomkål. Behandlingsfrist 7 dage. Max 2 behandlinger

I økologi er Spruzit Neu godkendt som [minor use](#) i blad-, hoved- og blomsterkål mod bl.a. trips. Dosering 6 l pr. ha, max 2 behandlinger og 3 dages sprøjtefrist.

Bladsvampe

Det er nu på høje tid at få behandlet forebyggende mod bladsvampe i sine kålmarker, da der nu let opstår nærmest permanent fugtige forhold mellem planterne.

Udover de 3 midler med strobiluriner (Amistar (gl etiket), [Signum WG](#) (ikke bladkål) og [Ortiva Top](#)) er Switch 62,5 WG også godkendt med en [mindre anvendelse](#) i alle typer kål mod gråskimmel og storknoldet knoldbægersvamp. Midlet kan bruges som resistensbryder ind imellem behandlinger med strobilurinerne. Det er især vigtigt at holde bladene fri for angreb, når der er tale om kål til lager.

Det har været optimale forhold for vækst af kål længe, så mange lagerkål har allerede nu nået høstklare størrelser. Høst gerne ind nu, hvis kålen er afgroet. Det koster lidt mere i nedkøling og lagertid, men kålene er generelt sunde i øjeblikket og derfor mere holdbare.

Blad- og knoldselleri

Selleriminerfluer

Der har været en vis aktivitet af selleriminerfluen i sommerperioden, men vi har ikke oplevet betydende angreb. Anden generation af selleriminerfluen har gerne sit toppunkt i august i fbm varme perioder, så det er ikke sikkert, vi har set det sidste til denne art for i år.

Mht. mulig bekæmpelse, se sidste nr. af GrønsagsNYT.

Septoria

Der har i nogen tid været lokale, mindre angreb af septoria bladplet i både knold- og bladselleri. Septoria [bladplet](#) ses som brune pletter med små sorte sporehuse i den brune plet. Selleribladplet er meget smitsom og spredes med vandplask. Opdages de allerførste angreb kan man fysisk fjerne de angrebne planter ved at tage dem op og komme i

en plastpose og bære dem ud af marken. I praksis er dette sjældent muligt, men i persille og bladselleri er der ikke længere markedsførte bekæmpelsesmuligheder.

Amistar med den gamle etikette, er tilladt til brug mod selleribladplet i bladselleri 1 l pr. ha, med max to behandlinger med 12-14 dages interval.

I knoldselleri findes følgende midler:

- [Mastana 500](#): 3 l pr. ha. 28 dages sprøjtefrist. Max 4 gange. Hver 10-14. dag. God sprøjteteknik kræves
- [Ortiva Top](#): 1 l pr. ha. BBCH: 40-46. 14 dage før høst. Max 1 gang. Systemisk.

Løg

Tørring af sætteløg

Det våde vejr har betydet, at en del sætteløg bliver sværere at tørre. Især, hvis de er aftoppet inden frilægning og der er løbet vand ned i bladene. Prøv at få dem tørre på marken ved at vende dem inden høst. På lageret skal der tørres med meget luft, gerne op til 400 m³ pr. ton pr. time og absolut ikke over 19-20 °C. Temperatur mellem 20 og 25 °C er lige "guf" for bakterieråd.

Løgskimmel

Der breder sig stadig løgskimmel, men det går samtidig stærkt med udviklingen af løgene, så det er kun i de allerse-neste løg der skal bekæmpes løgskimmel. Det kan være aktuelt indtil 3 uger før frilægning.

Gråskimmel i konventionelle løg

Det er vigtigt, at der udføres to sprøjtninger i løg der skal lagres, med 1,0 [Signum WG](#) pr. ha (sprøjtefrist: 7 dage). Den første kan kombineres med Antergon behandlingen og den sidste skal være så sent som muligt, hvor der stadig er grønne blade og transport ned i løget.

Sammen med Antergon MH og Signum WG kan det stadig være aktuelt at tage 2,0 Cabrio Duo og 0,5 Shirlan med mod løgskimmel, hvis det er mere end 8 dage siden, der sidst har været behandlet mod løgskimmel.

Spirehæmning i konventionelle løg

Det anbefalede sprøjtetidspunkt med [Antergon MH](#) er, når 10 % af løgene er væltet (helt knækket ved rodhalsen og ikke løg der bare er væltet af blæst og regn). Det anbefales at behandle alle løg der skal lagres længere end til januar 2021. Løgene går ikke af groning, selv om de bliver sprøjtet med det spirehæmmende middel.

I de enkelte marker er løgene igen meget uens. Det kan være pga. hagl eller uens fremspiring. Her må det atter blive et kompromis med sprøjtetidspunktet. Rigtig mange steder skal behandlingen udføres på forskellige tidspunkter. Det kan endda være nødvendigt at dele markerne op. Det er bedre at behandle lidt for tidligt end for sent og løgene skal være i god vækst og grønne for at der optages nok spirehæmmende middel. Der skal dog ikke tages efter små områder i marken, der ikke er vandet optimalt.

Marker, som ikke er udviklet normalt pga. spiring ad flere gange, skal helst ikke bruges til langtidslagring.

Doseringen er 3-4 kg Antergon MH pr. ha. Den højeste dosering på 4 kg skal bruges, hvis løgene er uens nedvisnet, eller til de løg, som skal gemmes længst. Der skal altid bruges sprede-klæbemiddel og det skal være tørvejr i 10-12 timer efter behandling.

Når løgmarkerne er uens pga. uens fremspiring, kunne man tro, at det vil være en fordel at dele doseringen i 2. Det er det ikke, hele doseringen skal gives på en gang. Der er nogle som giver ½ dosering og så kører modsat retning, men så skal det gøres inden for få timer.

Antergon MH kan blandes med svampemidlerne, hvis det passer ind i planen og der skal bruges et sprede-klæbemiddel. Der må ikke tages mikronæringsstoffer eller urea med.

Til Antergon sprøjtningerne bruges 300 l vand pr. ha.

Sprøjtefrister

Vedr. sprøjtefrister, antal behandlinger, afstandskrav og restriktioner vedr. antal behandlede ha henvises via midlernes hyperlink til <https://middeldatabasen.dk>.

Det er brugerens ansvar, at alle regler omkring anvendelse bliver overholdt. Følg derfor linkene på de enkelte midler til middeldatabasen.

Sørg for, at der er skrevet rigtigt i sprøjtejournalerne. Kontrollørerne er meget grundige, når de kommer på besøg. En forkert skrevet dato er nok til at udløse en bøde.

Frilægning og aftopning

Frilægning skal ske under tørre forhold; der må ikke startes, før duggen er væk.

Tidlig frilægning giver bedre holdbarhed på lageret. Frilæg, når der er væltet 70-80 % af løgene og helst inden, at løgene begynder at sætte nye rødder.

Jorden under frilæggeren skal trykkes fast og helst sådan, at jorden hælder lidt ud til begge sider, så regnvand kan løbe væk fra løgene.

Evt. aftopning før frilægning skal gøres så skånsomt som muligt. Hul i bladet giver adgang for svampe, og det er her infektionen med gråskimmel sker. Det bedste er helt at undlade at aftoppe løgene, men køre med aftopperen så den kun lige tager det allerøverste af løgtoppen og det ukrudt der er oppe over løgene.

Det allerværste er, hvis løgene er aftoppet meget og de står i regnvejr inden frilægning.

Det giver utvivlsomt problemer med håndtering på lageret, hvis løgene har for lang top, men det er dog bedre, end at de bliver ødelagt af gråskimmel inde i løgene.

Vending af løgene kan være nødvendigt, hvis det regner i frilægningsperioden. Vending skal ske, når løgene er så tørre som muligt og det er et kompromis, for hver vending giver skader på løgene.

Økologiske løg

Frilægning

Skal planteløgene bruges til lagerløg, skal de være begyndt at snøre ind, men husk at tidlig frilægning giver bedre holdbarhed på lageret. Gerne, når der er væltet 60-70 % af løgene.

Jorden under frilæggeren skal trykkes fast og helst sådan, at jorden hælder lidt ud til begge sider, så regnvand kan løbe væk fra løgene.

Evt. aftopning før frilægning skal gøres så skånsomt som muligt. Huller i bladene giver adgang for svampe, og det er her infektionen med gråskimmel og bakterieråd sker. Det bedste er helt at undlade at aftoppe løgene, men hæve aftopperen, så den kun lige tager det allerøverste af løgtoppen og det ukrudt der er oppe over løgene.

Gulerødder

Svampe

Små angreb af **bladplet (*Cercospora* og *Alternaria*)** i markerne ser ud til at være sat i stå efter svampebehandlinger, men det er vigtigt at være opmærksom og være klar med forebyggende sprøjtning med Amistar, når man ser begyndende angreb. Hvis det fortsat udvikler sig efter 2-4 uger, bør der sprøjtes med Ortiva Top.

Cercospora carotae

Alternaria dauci

Udvikling af storknoldet **knoldbægersvamp** (*Sclerotinia*) på stænglerne ses nu i meget mild grad, og i det niveau kan det nemt gå i sig selv igen. Knoldbægersvamp er vanskelig at kontrollere med svampemidler, fordi det næsten er umuligt at sprøjte i bund i den tætte gulerodstop. Alternativt kan knoldbægersvamp kontrolleres ved at skabe lys og luft mellem rækkerne, f.eks. med en top-trimmer eller endnu bedre: en kombination af toptrimmer og svampesprøjtning. Ortiva Top og Switch er godkendte midler mod knoldbægersvamp.

Der er endnu ikke observeret **meldug**, men hvis vi løber ind i varme og tørre dage, er der igen gode forhold for udvikling af svampen.

Phytoplasma-ramte gulerødder ses nu i stigende omfang i gulerødderne. Phytoplasma er specialiserede bakterier, som spredes med insekter, fx med cikader. De ses i marken som gulviolette toppe og trækker man rødderne op, er de ofte spidse, træede og pælerodslignende med mange tykke hvide siderødder. Og smager man på rødderne, får man en dårlig oplevelse, da de er meget bitre. Da de spredes af cikader, har mængden af cikader gennem sæsonen stor indflydelse på mængden af phytoplasma-ramte gulerødder. Der findes endnu ingen varslingsmodel for flyvnin-gen af cikader, men de kan selvfølgelig følges ved at have gule limplader i marken. Efter vask er det vanskeligt at skelne phytoplasma-rødderne fra de sunde rødder, og de ryger derfor med i poserne, medmindre man får dem he-vet op ude i marken.

Topsundhed

Der skal være fokus på at holde toppen sund i denne tid, for at der er en top af hive i, når gulerødderne skal topløf-tes og selvfølgelig for at få bedst muligt udbytte.

Bladgødskning med mikronæringsstoffer kan også være med til at forebygge angreb af svampesygdomme i rodfrug-ter. Forsøg har ligeledes vist, at kvælstofgødskning også påvirker svampeudviklingen. Overgødskning med kvælstof øger risikoen for udvikling af knoldbægersvamp. Undergødskning øger risikoen for bladplet. Behovet for svampe-sprøjtning skal derfor vurderes ud fra en samlet strategi med gødskning, bladgødskning, vanding, høsttidspunkt og behov for topløftning.

Insekter

Der er fuld gang i gulerodsfluernes anden generations flyvning og æglægning og varslingen viser flere steder, at der er behov for bekæmpelse. Der må maksimalt sprøjtes to gange med 0,4 kg Lamdex ([mindre anvendelse](#)) pr. ha. De voksne gulerodsfluer opholder sig det meste af tiden i læhegn og kommer kun ind i gulerodsmarken for at lægge æg på en stille, varm og solrig dag. Erfaringer fra UK viser, at der bør sprøjtes ved ca. 10 % æglægning og igen ved 50 % æglægning. Med de gule limplader kan man orientere sig om, hvornår æglægningen starter og få indtryk af, hvornår det topper.

Flyvningen af agerugler og dermed varsling for knoporme er ovre for i år. Der har heller ikke været store problemer med bladlus, bladlopper og cikader i gulerødderne i år.

Bor

Vintergulerødder skulle gerne have fået to borsprøjtninger på dette tidspunkt, og det er ved at være tid til tredje sprøjtning. Sprøjtningerne udføres med ca. tre ugers interval, så se hvordan det passer med de tidligere borsprøjt-ninger.

Pastinak og persillerod

Høsten af tidlige pastinakker er i fuld gang og det ser ud til at være pæne varer. Ved høst af pastinakker skal der være fokus på ikke at give dem stød, da det vil give grimme, mørke pletter på de ellers fine, hvide rødder.

Svampe

Hold godt øje med udvikling af bladsvampe. Specielt pastinakkerne kan blive hårdt angrebet af bladplet og *Itersonilia pastinacae*. Pastinakker er meget modtagelige for Canker, der ses som sort-brune plamager på rødderne – primært på skuldrene. Årsagen til Canker blev i foråret undersøgt ved laboratorieundersøgelser i England, og i de danske prøver der blev sendt afsted, blev det fundet, at det primært var *Itersonilia*, der var problemet, men også *Cylindrocarpum* blev fundet i prøverne, mens phoma også er en canker-sygdom, men ikke fundet i de danske prøver. Derudover forveksles det nemt med fusarium, lakridsråd (*Mycocentrospora*), ginger rot (*Fusarium*) og cavity spot (*Pythium*).

Pastinakblade med angreb af *Itersonilia* får en kobberagtig misfarvning og når man undersøger bladene nærmere, kan man finde små, sorte prikker. Sporerne menes at drysse ned på jordoverfladen, hvor pastinakrødderne inficeres i skuldrene. [Amistar](#), [Signum WG](#) og [Ortiva Top](#) er alle godkendt til bekæmpelse af bladplet og/eller meldug i pastinak og persillerod. Ortiva Top og Switch 62,5 WG ([mindre anvendelse](#)) er desuden godkendt til bekæmpelse af knoldbægersvamp.

I persillerod er knoldbægersvamp den store udfordring. Tæt og kraftig grøn top i persillerod, som klasker sammen på jordoverfladen, inficeres let af knoldbægersvamp. Knoldbægersvamp inficerer de døde blade og vandrer via stænglerne ind i kronen af rødderne. Angreb ses typisk som blødråd i kronen af rødderne og kan give meget store kvalitetsproblemer hen over vinteren.

Rødbeder

Bladplet blev tidligere i sæsonen set i rødbederne, men ser ud til at være gået lidt i sig selv og planterne er vokset fra det. Høsten af de tidlige rødbeder bør være i gang mange steder og det ser ud til, at det bliver pæne rødbeder der kommer ind efter denne sæson. Skurv og knoporm kan være alvorlige skadevoldere på rødderne, men ser umiddelbart ikke ud til at være slemt i år. Der bliver mange flotte og sunde rødbeder.

Jordkokker

Jordkokker kan være meget modtagelige for meldug og ofte ses udbredt angreb sidst på sommeren. Planterne bliver ekstra modtagelige, når det er varmt og planterne udsættes for tørkestress. På nuværende tidspunkt er jordkokkerne så store, at det er umuligt at sprøjte dem uden specialudstyr. De blade, der bliver hvide af meldug, visner. Planterne kompenserer i begrænset omfang med ny bladvækst. Armicarb 85 SP er godkendt til bekæmpelse af meldug i jordkokker ([mindre anvendelse](#)), 3 kg pr. ha, max 6 behandlinger og 1 dags sprøjtefrist.

Asparges

Med det fugtige vejr vi har, er der god grund til at holde øje med svampesygdommene og gerne forebygge dem. Se forrige nummer for forslag til midler.

Aspargesbiller og bladlus kan også fortsat optræde i markerne, så se også efter skadedyrene, når du alligevel tager en runde for at se efter svampesygdommene.

Plukærter

De fleste marker er afsluttet nu. Skulle der være enkelte, som fortsat har ærter i marken, som blomstrer eller har unge bælg, kan forebyggelse af bladluse- og svampeangreb selvfølgelig komme på tale. Se de tidligere numre for inspiration.

Suktermajs

Bladlus kan være et problem i suktermajs. Aktuelle midler til at bekæmpe dem er Movento SC 100 (0,75 l pr. ha) fra hanblomsten er synlig til afsluttende blomstring, dog minimum 7 dage før høst. Movento SC 100 er fuldt systemisk, men har ikke nogen umiddelbar knock down effekt. [Mindre anvendelse](#).

Et alternativ er at bruge 280 g Pirimor 500 WG/LFS Pirimicarb pr. ha med 7 dages sprøjtefrist. Må max anvendes 1 gang. Pirimicarb er ikke systemisk, men har foruden kontaktvirkning også en dampvirkning, så virkning er bedst i stille og lunt vejr. Brug en sprøjte teknik som dækker de dele, hvor bladlusene sidder. [Mindre anvendelse](#).

REDAKTØRER

Ole Scharff
Tlf: 87 40 66 34 /
Mobil: 40 73 19 58
ohs@hortiadvise.dk

Karina Frandsen
Tlf: 87 40 66 12 /
Mobil: 21 64 80 85
kfr@hortiadvise.dk

Dan H. Christensen
Tlf: 87 40 66 07 /
Mobil: 21 65 50 51
dach@hortiadvise.dk

Paw Helms
Tlf: 87 40 66 03 /
Mobil: 20 25 64 94
pah@hortiadvise.dk

Pernille Kynde
Tlf: 87 40 66 00 /
Mobil: 30 51 62 14
pbk@hortiadvise.dk

Richard de Visser
Tlf: 87 40 66 10 /
Mobil: 30 53 87 16
rdv@hortiadvise.dk

Peder Krogsgård
Tlf: 40 37 46 51
pkl@hortiadvise.dk

John N. Schmidt
Tlf: 87 40 50 55 /
Mobil: 21 42 14 38
jos@hortiadvise.dk

HortiAdvice tager forbehold for tastefejl og lignende. Nyhedsbrevet må ikke videresendes. HortiAdvice har copyright på billederne